

Datum
2022-10-27

Diarie nr
5.0-2206-0648

Ert datum
2022-06-20

Er beteckning
I2022/01350

Vår referens
Björn Dehlbom

Infrastrukturdepartementet
i.remissvar@regeringskansliet.se
i.transport.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar

Remiss av rapporten Arlanda flygplats – en plan för framtiden

Statens geotekniska institut (SGI) har beretts möjlighet att lämna synpunkter till regeringen på betänkandet Arlanda flygplats – en plan för framtiden (Ds 2022:11).

Syftet med utredningen är att ta fram en plan för utveckling och utökning av Arlanda flygplats, inklusive miljötillstånd, för att säkra tillräcklig flygkapacitet i Stockholmsområdet baserat på tillförlitliga prognoser. Planen ska tas fram med utgångspunkt i de transportpolitiska målen och fyrstegsprincipen, samt vara i linje med klimatmålen. Det innebär bland annat att planen ska bidra i omställningen till fossilfritt flyg. De bedömningar och förslag som redovisas i promemorian Bromma flygplats – underlag för avveckling av drift och verksamhet (Ds 2021:25) ska beaktas. Konsekvenser av förslagen i utredningen ska redovisas.

SGI:s kompetensområde

SGI är en förvaltningsmyndighet som arbetar för ett säkert, effektivt och hållbart byggande och ett hållbart användande av mark och naturresurser. SGI arbetar för att förebygga och minimera negativa effekter av ras, skred och erosion, effektivisering av markbyggandet, klimatanpassning samt med forskning och kunskapsutveckling avseende förorenade områden. SGI har granskat utredningen utifrån vårt kompetensområde och har valt att lyfta fram förslag som vi bedömer påverkar hanteringen av dessa frågor.

Sammanfattning

SGI har ingen invändning mot utredningens bedömningar och överväganden avseende de frågor som berör SGI:s verksamhetsområde. Framtida klimatförändringar bör beaktas vid utveckling av Arlanda flygplats samt planering för transport- och infrastruktur försörjning till Arlanda flygplats. Fördjupade miljögeotekniska markundersökningar erfordras inför framtida avveckling av Bromma flygplats.

SGI anser att föroreningsituationen och de risker som denna kan medföra bör inkluderas i kommande framtidsplaner och utredningar om Arlanda flygplats. SGI konstaterar att det, generellt för den svenska infrastrukturen, behöver genomföras tvärvetenskapliga satsningar inom klimatanpassningsområdet, när det gäller forskning och utveckling samt nödvändiga uppdateringar av regelverk och vägledning.

SGI:s synpunkter

I utredningen anges att Swedavia i den fortsatta utvecklingen av Arlanda flygplats bör ta hänsyn till ett förändrat klimat. Flygplatsen bör anpassas för att klara av klimatförändringar och ökade väderrelaterade problem, som annars kan förorsaka reducerad kapacitet. I utredningen beskrivs också exempel på åtgärdsbehov för infrastrukturen till Arlanda flygplats på grund av framtida klimatförändringar. Utredaren konstaterar att det krävs mer analys och utredning samt planering för infrastrukturens klimatanpassning kring, till och från Arlanda samt att anpassning av infrastrukturen för att klara av klimatförändringar och extremväder kommer att kräva mer samverkan och dialog mellan myndigheter, kommuner och andra aktörer.

SGI delar utredningens syn att arbete med fysisk planering har avgörande betydelse för hur väl transportinfrastrukturen kommer att vara anpassad till ett föränderligt klimat och att det krävs samverkan mellan relevanta myndigheter, kommuner och andra aktörer vid klimatanpassning av samhället. En viktig förutsättning vid anpassning av befintlig och ny infrastruktur till framtidens klimat är att planerade klimatanpassningsåtgärder baseras på prognosticerade framtida klimatlaster, så att den nya infrastrukturen kan byggas klimatsäker och att riskidentifiering av befintliga anläggningar kan göras med rätt förutsättningar. Detta är dock inte något som gäller specifikt för Arlanda flygplats och infrastruktur till Arlanda flygplats, utan gäller generellt för den svenska infrastrukturen. Kunskapen och samsynen mellan olika myndigheter när det gäller framtida klimatlaster är dessutom begränsad. SGI:s uppfattning är att det behöver genomföras tvärvetenskapliga satsningar inom klimatanpassningsområdet, när det gäller forskning och utveckling samt nödvändiga uppdateringar av regelverk och vägledning.

SGI anser att utredningen och dess plan för framtiden även bör lyfta frågeställningar som kopplar till föroreningar som förekommer inom Arlandas flygplatsområde. Framtida utbyggnad av flygplatsen kan ge upphov till en förändrad riskbild och exempelvis medföra hälsorisker vid markarbeten samt att spridning av föroreningar från området påverkas. Dessutom riskerar föroreningar som påträffas först i byggskedet att medföra betydande merkostnader och förseningar. SGI rekommenderar att föroreningsituationen och de risker som denna kan medföra bör inkluderas i kommande framtidsplaner och utredningar. I dessa utredningar ska även effekten av klimatförändringar på föroreningsituationen inom området beaktas.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Johan Anderberg efter föredragning av geoteknikern Björn Dehlbom och avdelningschefen Helene Kennedy. I ärendets handläggning har även avdelningschefen Mikael Stark, miljöingenjören Malin Montelius och forskaren Michael Pettersson deltagit.

STATENS GEOTEKNISKA INSTITUT

Johan Anderberg

Björn Dehlbom